

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA WWW.DOHAANY-ZSINAGOGA.HU

Frölich-Köves vita a Sorsok Házáról (2. oldal)

Teleki téri mesék a Goldmarkban (7. oldal)

**Gyerekprogramok a
Dohány körzetben**

(6. oldal)

Telt ház a Frölich-Köves vitán a Sorsok Házáról

Rengetegen voltak kíváncsiak október elején dr. Frölich Róbert, a Dohány utcai zsinagóga főrabbija és Köves Slomó, az Egyesült Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) vezető rabbija vitájára a Bálint Házban. S nem csak a helyszínen volt hatalmas az érdeklődés, hanem az internetes közvetítést is több százán követték. Az apropót az adta, hogy nem sokkal korábban kiderült, az EMIH lesz a tulajdonosa és a működtetője a Józsefvárosi pályaudvar helyén létrehozott Sorsok Házának, amelynek megnyitását jövőre tervezik. A projektben a sokat bírált Schmidt Mária, a Terror Háza Múzeum főigazgatója is közreműködik.

– A rabbinak le kell ülnie a rabbival beszélgetni – indokolta jelenlétét Frölich Róbert. A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) és az EMIH konfliktusa szerinte veszélyes ponthoz ért, azzal fenyeget, a rivalizálás átcsap háborúba. Főrabbin hangsúlyozta, szeretné megakadályozni, hogy idáig fadjuljon a helyzet és ebben Köves Slomó is egyetértett vele, mint mondta a háborúskodás nem jó, különösen nem jó a testvérek között. Frölich Róbert kiemelte, fontos lenne megismerni a kiállítás pontos forgatókönyvét, azonban Schmidt Mária szerepvállalása a projektben „nem garancia arra, hogy a Sorsok Háza történelmileg hiteles lesz.” Azzal, hogy a kormány az EMIH tulajdonába adta a Sorsok Házát, az ügy még sincs lezárva. A Schmidt Mária által képviselt felfogás elfogadhatatlan a jeruzsálemi Jad Vasem intézet szerint is. A nemzetközi hírű Randolph L. Brahm professzor a Horthy-rezsim rehabilitálására irányuló hosszú távú terv részének mi-

nősítette a Sorsok Házát, Köves Slomóra utalva azt kifogásolta: rabbi is akad, aki ráüti a tervre a „köserség” pecsétjét.

A majd két órás beszélgetés során mindkét fél egyetértett abban, a létesülő múzeumban csak és kizárólag olyan aspektusból lehet bemutatni a magyar zsidóság tragédiáját, hogy az teljesen megfelelően a történelmi

eseményeknek. Elhangzott, hogy a tervek szerint az EMIH a tartalmi elemek összeállításában igénybe veszik külföldi és magyar történészek

zetvétel után Köves azt válaszolta: semmi.

Frölich Róbert egy tanulságos visszaemlékezéssel zárta le részvételét a beszélgetésben.

– A vészkorszak egyik legbizarrabb pillanatai közé tartozott, amikor kijött a törvény, hogy az a zsidó, aki nem zsidóval hál, fajgyalázást követ el. Másnap reggel valaki felébred és bűnöző, pedig nem csinált mást, mint az elmúlt harminc évben: este lefeküdt a felesége mellé...

A washingtoni Holokauszt Emlékmúzeum honlapján megjelent közlemény szerint, a washingtoni múzeum arra szólította fel a magyar kormányt, hogy teljesítse kötelezettségét, amit a Sorsok Háza ügyében vállalt. A miniszterelnök biztosítékot adott arra, hogy leveszi a napirendről a „történelmileg teljesen elhibázottnak minősülő” elképzelést. Orbán Viktor azt az ígéretét sem teljesítette eddig, hogy az egész programot kiveszi Schmidt Mária kezéből.

/Forrás: www.bzsh.hu/

I M A R E N D

Hétköznap: 7:30-kor kezdünk reggel, **az esti ima időpontja**

17:00 óra, helyszín a Talmud-Tórában.

Az esti ima előtt fél órával, sakkal, kártyával, kávéval és teával várjuk híveinket!

Péntek esti ima: 17:00-kor a **Hősök Templomban**.

Szombat reggeli ima a Hősök Templomban: Sachrisz: 9:30

Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 17:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

november 3.	16:10	november 10.	16:00
november 17.	15:55	november 24.	15:50

Arcok és történetek a gettókiállításához

A Dohány utcai körzet zsinagógái gettókiállításának folytatásaként igyekszik összegyűjteni azok fényképeit, történeteit, akik 1944/45-

ben a gettó lakói voltak. A fényképeket a létrejött gettókiállítás melletti helységben tervezi bemutatni, emléket állítva azoknak mártírjainknak, illetve a szerencsés megmenekülteknek.

A kiállítás fejlesztése során a személyes történetek mellett a gettó időszakához kapcsolódó tárgyakat is bemutatnánk. A kiállítás kurátora, rendezője, Dombi Gábor várja mindazok jelentkezését (dombi.gabor@outlook.com), akik szeretnék szeretteik, sőt maguk emlékei megőrzését és nyilvánosságra hozását.

Schwarz Margit

(Siófok, 1895 – Budapest, 1947)

Margit 1912 óta élt a Rumbach Sebestyén utcában, férjével, Grosz

ben a gettó lakói voltak. Mihály mészáros-sal, aki 1919-ben a fehérterror áldozata lett. 1915-ben született lányuk, Ibolya, aki a gettót fél-éves csecsemőjével, Gyurikával együtt élte át. Margit Winter Nándor gyógyszerészhez ment ismét férjhez, 1923-ban született Éva leányukat gyalogmenetben hurcolták el a nyilasok, s több lágert megjárta miután 1945-ben Mauthausenben elhunyt. Margit csupán két évvel élte túl.

Megveheti Marilyn Monroe zsidó imakönyvét

Az Egyesült Államokban árverésre bocsátják a zsidó vallásba betért világhírű filmsztár, Marilyn Monroe egykori szidurját, vagyis zsidó imakönyvét. A kötet kikiáltási ára 4600 dollár, azaz kb. 1,3 millió forint. Jövő hónapban egy szerencsés rajongó tulajdonába kerülhet Marilyn Monroe amerikai filmszínész nő egykori zsidó imádságos könyve. Az 1922-ben kiadott, krémszínű kötetre a J. Greenstein & Co. cég árverésén lehet licitálni november 12-én Cedarhurstban (Long Island).

Marilyn Monroe 30 évesen, 1956-ban tért be a zsidósághoz, hogy házasságot köthessen a zsidó származású amerikai íróval, Arthur Millerrel. /Robert Goldburg rabbi nem csak a betérésben segített, de ő adta össze a feleket./ Bár a híres házaspár alig öt év után elvált, a szőke bombázó, aki mai napig sokak számára „A NŐ”, nem hagyta el új hitét.

The Jewish Chronicle jelentése szerint a sztár szidurja egy Izraelben élő amerikai tulajdonában van, aki azt még 1999-ben vásárolta. Az imakönyv tavaly egyszer már árverésre került, de akkor nem kelt el. Úgy tűnik, a filmsztár nem csak birtokolta, hanem használta is az imádságos könyvet, sőt, az olyan jegyzeteket is tartalmaz, amelyeket Monroe saját kezűleg írt.

/Forrás: <https://tinyurl.com/ybojqc6p/>

Jeruzsálem felirat héberül – a második Szentély korából

Az eddigi legrégebbi, kétezer éves, Jeruzsálemet megnevező héber feliratot találták meg egy jeruzsálemi ásátáson régészek – jelentette a Jediót Ahronót című újság honlapja, a ynet.

A város nyugati bejáratánál egy új út építése miatt végzett leletmentő régészeti feltáráson bukkantak az oszloptörödre, amelyen a mai írásmóddal megegyezően szerepel Jeruzsálem.

– Ez az egyetlen ismert kőfelirat a Második Templom korából, vagyis mintegy kétezer évvel ezelőttről, amely teljesen kiírta a Jeruzsálem nevet” – közölte az izraeli régészeti hatóság (IAA) szakembere.

A város nevét az eddig talált feliratokon általában lerövidítették, a ma is használt Jerusalaim helyett a Jerusalem, vagy a Salem nevet használták. Danit Levy régész ta-

valy télen folytatta az ásátást, ahol előkerültek egy római kori épület alapjai, melyeket kőoszlopokkal erősítettek meg, s ehhez még régebbi épületmaradványokat is felhasználáltak.

„Hanánia Bar Dodalus Jeruzsálemből” – áll a felirat a Heródes idején szokásos betűkkel és írásmóddal kivésett két soros szövegben. A mészkőoszlop egy fazekasfaluban állt – ezen a területen az időszámításunk kezdete körüli időszakban majd háromszáz éven át, a Hasmoneus királyság korától a kései római korig fazekasműhelyek sora volt, amelyek feltáráson évek óta dolgoznak. Az oszloptörödréket az érdeklődők már megtekinthetik az Izrael Múzeum régészeti szárnyában.

móddal kivésett két soros szövegben. A mészkőoszlop egy fazekasfaluban állt – ezen a területen az időszámításunk kezdete körüli időszakban majd háromszáz éven át, a Hasmoneus királyság korától a kései római korig fazekasműhelyek sora volt, amelyek feltáráson évek óta dolgoznak. Az oszloptörödréket az érdeklődők már megtekinthetik az Izrael Múzeum régészeti szárnyában.

/Forrás: MTI/

Meghívó

Az Élet Menete Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a 2018. évi „**Élet Menete – Kézdy György díjak**” ünnepélyes átadására, valamint az alapítvány évváró rendezvényére.

2018. november 25. | Hatszín Teátrum
vasárnap, 17.00 óra | 1066 Budapest, Jókai utca 6.

Mengele törpéi

című előadás kerül bemutatásra a Kaposvári Művészeti Egyetem, Rippl Rónai Művészeti kar közreműködésével, Réczei Tamás rendezésében.

hatszín
teátrum

A részvételhez regisztráció szükséges!
Kérjük az rsvp@eletmenete.hu e-mail címen regisztrálni!
Csak a visszaigazolt jelentkezőknek tudunk helyet biztosítani!

További info:
Szántó Kremmer Dóra
+36 30 499 1665
dora@eletmenete.hu

Újranyit a Kispipa

Október 25-én egy érdekes produkcióval nyílik újra a legendás Kispipa, mely 1958 és 1968 között Seress Rezső, a világhírű Szomorú vasárnap című dal szerzőjének törzshelye volt. A tervek szerint sorozattá váló estek első alkalomával Seress Rezső szellemét és dalait Szakcsi Lakatos Bélával, sz egyik legkiválóbb dzsessz-zongorista és Müller Péter Sziámi, az éneklő költő éleszti újra.

A tragikus sorsú Seress Rezső legismertebb szerzeménye, a Szomorú vasárnap első felvételén Kalmár Pál énekelt., majd Frank Sinatra, Billie Holiday, Serge Gainsbourg, Elvis Costello, Björk, Portishead és még sokan mások is feldolgozták.

A Kispipában Seress miatt megfordult a walesi herceg, Arturo Toscanini, Spencer Tracy, John Steinbeck, Arthur Rubinstein, Beniamino Gigli, Otto Klemperer és Ray Charles is.

Seress Rezső (1889–1968) rendkívüli tehetségű dalszerző volt. Bár nem tanult zongorázni, nem volt hangja, nem ismerte a kottát, dalait mégis egy ország, sőt a Szomorú vasárnap-ot az egész világ énekelte. Hiába várta 370 ezer dollár egy amerikai bankban, nem volt arra pénze, hogy odautazzon és felvegye. Egész életét végigkötötték a szerencsétlenségek, a szegénység és a bánat.

Bővebben Seressről:

https://hu.wikipedia.org/wiki/Seress_Rezső

Pesti Sólet menü a www.izraelinfo.com

/Szabó Orsi (Macesz)/receptjei alapján

Whiskys burgonyaleves

Hozzávalók: 4 közepes héjában sült krumpli, 1 fej hagyma apróra vágva, 1 gerezd fokhagyma apróra vágva, 1 kk pirospaprika, 1/2 tk tárkony, 1/2 citrom leve és reszelt héja, csipet szerecsendió, 1 dl tejszín (növényi), 1/2 dl whisky, só, bors

Elkészítés: A krumplikat alufóliába csavarom és bedobom a sütőbe. Megvárom, míg kissé kihűlnek, utána hámozom és kockákra vágom. A hagymát és a fokhagymát margarinnal megfonnyasztom, leveszem

a tűzről, és hozzáadom a pirospaprikát. Hozzáadom a kockára vágott krumplit, és felöntöm vízzel, hogy ujjnyira ellepje. Sózom, borsozom, és megvárom, míg felforr. Ezután kivesszek egy merőkanálnyit egy kis edénybe, hozzáadom a tejszínt, illetve a whiskyt, és összeturmixolom. A pépet visszaöntöm a levesbe, elkeverem, és ezután teszem bele az összes maradék fűszert (tárkony, szerecsendió), majd jöhet a citromlé és a reszelt citromhéj. Addig forralom, amíg az alkohol veszít az erejéből.

Datolyamázas narancsos csirke

Hozzávalók (4 személyre): : 6 db csirkecomb, 1/2 pohár narancslé (frissen facsart), 1/2 pohár + 3 ek olívaolaj, 3 ek. mustár (Dijon), 2 tk reszelt narancshéj, só, bors, egy csokor kakukkfű, aprítva, 3 narancs vékony szeletekre vágva, 2/3 pohár datolyaméz, 2 ek csilisósz (elhagyható)

Elkészítés: Egy tálban keverjük össze a narancslét, csilisószot, fél pohár olívaolajat, mustárt, narancshéjat, fél tk sót, és borsot. Tegyük a csirkecombokat a tálba, jól kenjük be mindenhol, adjuk hozzá a 6-8 szál kakukkfűvet. Zárjuk le a tálat, és tegyük hűtőbe minimum három órára, még jobb egy egész éjszakára.

A sütőt előmelegítjük 250 fokra. Szedjük ki a csirkecombokat a pácléből, a levet tegyük félre. Egy serpenyőben hevítsünk fel 10 ml olívaolajat, jól forrósítsuk fel, majd helyezzünk bele annyi csirkecomb, amennyi egyszerre kényelmesen elfér. Bőrrel lefelé süssük 5-10 percig. Ezt ismételljük meg a maradék csirkecombokkal is.

Egy tepsit 3 ek olajjal kenjük ki, s az alját egy réteg narancsszelettel terítsük be, tegyük rá pár ág kakukkfűvet. Erre helyezzük a csirkecombokat, most a bőrrel felfelé, és kenjük be datolyamézzel. A tepsit takarjuk le alufóliával, és süssük 45 percig, 15 percenként kenjük rá egy kis datolyamézet. Negyvenöt perc után a csirkének omlósnak kell lennie, de ellenőrizzük, ha nem jó, adjunk még 15 percet. Vegyük le a fóliát a tepsiről, a maradék datolyamézzel kenjük be újra, 260 fokra emelve a sütő hőmérsékletét, süssük további 5-10 percig, amíg szép ropogós lesz a csirke bőre. Vigyázzunk, mert a máztól hamar megéghet! Rizzsel találhatjuk.

Sós karamellás almás pite

Hozzávalók: A tésztához: 45 dkg liszt, csipet só, 30 dkg hideg margarin, 1,5 dl jeges víz

A karamellhez: 20 dkg cukor, 6 dkg sós margarin, 60 ml tejszín (növényi), fél rúd vanília, csipet só - ha nincs sózott margarinunk, 4 evőkanál víz

Az almás töltetékhez: 6-7 alma kis kockákra vágva, 10 dkg cukor, 2 evőkanál citromlé

Elkészítés: Elkészítem a tésztát: a liszthez keverem a sót, nagylyukú reszelőn beleszelem a margarint. Az ujjaimmal összemorzsolom, de nem szabad túldolgozni, a margarindarabok láthatóak maradjanak. Hozzáöntöm a jég hideg vizet kis adagokban, és annyira dolgozom össze, hogy éppen összeálljon. Labdát formázok belőle, és fóliába csomagolva bő egy órát hűtőben pihentetem. A sütőt előmelegítem 190 fokra.

A karamellhez egy lábosba teszem a cukrot és 4 evőkanál vizet, és elkezdem közepes lángon hevíteni. Megvárom, míg borostyánszínűre karamellizálódik a cukor, ekkor leveszem a tűzről. Hozzáadom a margarint, majd elkeverem. Majd a tejszínt is, és szószot keverek. Ha nem szózott margarinnal dolgozom, most adok hozzá egy csipet sót, és a fél rúd vanília magjait.

Az almákat kis kockákra vágom, összeforgatom a cukorral és citromlével, majd félreteszem. A tésztáról levágom a harmadát, ez megy a pite tetejére. A kétharmad bő felét kör alakúra nyújtom, és beleteszem a piteformába, a kilógó darabokat levágom. A megmaradt tésztát is kinyújtom, szintén kör alakúra, hosszú síkokat vágok belőle, ezeket hármassával megfonom. Az almához keverem a karamellt, és az egészet beleteszem a pitébe, majd a tetején csikokban elrendezem a fonatokat. Megkenem egy felvert tojással a tésztát, megszórom pici cukorral, és a tésztafonatok is picit karamellizálódnak. A pitét 190 fokos sütőben kb. egy órát sütöm, néha ellenőrzöm, nehogy nagyon megbarnuljon a teteje.

Jó étvágyat kívánunk!

Ganz Ábrahámné kóser szakácskönyve

Ismét megjelent Ganz Ábrahámné kóser szakácskönyve. A mű eredetileg Erdélyben az 1920-as években készült és jelent meg. Az eredeti nyomtatásból szinte lehetetlen hozzájutni, mivel azokat még a megjelenésekor elkapták a háziasszonyok és napi szinten használták.

Gasztronómiai értéke felbecsülhetetlen! Aki szereti vagy szeretné megkóstolni az erdélyi kóser zsidó konyha finomságait, mielőbb szerezze be a kötetet és főzzön belőle!

A kötet ára **2800 Ft** Megrendelhető:
www.zsidokonyvek.hu oldalon.

A WIZO szakácskönyve

Az olvasó olyan kóser receptválogatást tarthat a kezében, amelynek első, és eddig egyetlen kiadása a magyar WIZO nevéhez fűződik. Az első kiadás időpontja 1938., pontosan 80 éve. Összeállítói mai szemmel is igen hasznos gyűjteményt adtak közkézre, amely sok kezdő és haladó háziasszony számára tartogat bevált és ízletes kóser recepteket, valamint a kóser konyha szabályainak betartására tanácsokat.

Megrendelhető:
www.zsidokonyvek.hu oldalon.

Felejtethetlen vasárnapok kicsiknek!

Klein Judit és Wajnberger Viki szervezésében kéthetente ismerkedhetnek a kisgyerekek (6-10 évesek) ünnepeinkkel, a Dohány utcai zsinagógával, a zsidósággal, s ennek kapcsán sok-sok érdekességgel.

Kezdeként, október első vasárnapján a Zsinagógában barangolhattak játékos formában a kis lurkók. Titkos üzenetek várták a gyereket, különböző állomásokon mentek keresztül a két óvo nénivel, és közben számoltak, kutattak, színezték a karzaton az ólomüvegek mintáját követve. A kis turisták egyen sapkában kirándultak, így mindig könnyen megtalálták egymást.

Judit és Viki hosszú távú célja, hogy a gyerekek, a játékokon keresztül szívják magukba a Dohány Zsinagóga varázslatos hangulatát, otthonosan mozogjanak benne, Megismerjék a zsidó szimbólumokat, észrevegység és értékeljék a művészeti finomságokat, és mindazt a sok kincset, amit a Dohány és környezete rejt. Igyekeznek követni a kor szellemét, hogy ez a mai gyerekek számára is élvezetes legyen, megőrizve az autentikus tradíciókat.

A DOHÁNY KÖRZET NOVEMBERI PROGRAMJA

Minden hétköznapi reggeli ima 7:30, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában.

- November 2. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- November 3. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 16:10
- November 4. **Márkus Alfréd-től Zerkovitz Béláig- zenés előadás a Dohány Kulturális Páholy rendezésében a Goldmarkban 16:00**
- November 9. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- November 10. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 16:00
- November 16. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- November 17. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 15:55
- November 23. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
- November 24. Reggeli ima a Hősökben 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 15:50
- November 30. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában

Múlt vasárnap, a hideg és a nem túl barátságos időjárás ellenére is számtalan gyerkőc jelent meg a második a foglalkozáson.

Kis ízelítő, hogy ezúttal miről is volt szó: Mi az örökmécses? Mi van a Mezüzében? Mi az a Tóra? Hol van elrejtve a Miki egér a kupolában? Hol ülnek a nők a zsinagóga öreg faajtájának réseibe.

Ha legközelebb kisüt a nap, akkor a csipet-csapat kicsit barangol a zsidónegyedben, amely tele van kincsekkel. A folytatásban a zsidó ünnepek aktualitása mindig fontos helyet kap majd a foglalkozásokon. Minden ünnephez kapcsolódnak dallamok és ízek is.

gógában? Melyik a rabbi szobája? Mi a Menóra? Mik azok a nevek a táblán, amit olvasgattatok? és így tovább...

Aztán házi készítésű vidéki-zsinagógás puzzle-eket raktak ki párokban, a zsinikuckóban melegedtek, - Grosser Balázsnak is köszönhetően - ettek-ittak finom nasikat és üdítőket. Majd egy képzeletbeli utazáson vettek részt a megjelentek és megírták/megrajzolták titkos kívánságainkat, és bedugták a cédulát a

Várunk benneteket az alábbi időpontokon:

- November 4.
- November 25.

Kérjük, hogy részvételi szándékotokat időben jelezzétek, Kérdéseiteket, jelentkezéseiteket várjuk az alábbi e-mail címeken: kleinjudit@lauder.hu, wajnbergerv@lauder.hu.

Teleki téri mesék a Goldmarkban

Majd százan bámultuk tágra nyílt szemel a vásznat, s utaztunk vissza a múltba október 10-én, a Goldmark-teremben. A Mayer testvérek filmje, a Teleki téri mesék nem csak a Teleki téren megbújó kis imaházat mutatja be, de a környék háborúk előtti életéről is némi képet kaphattunk.

A film a környező utcákról, a XX. század elejéről és a piacról is szól, hiszen az egy fontos dolog, szerves része volt a zsidó közösségnek. Nem véletlen, hiszen egykor majd ötvenezer zsidó élt a környéken. Ezek a zsidók jártak a pici imaházakba, amelyek a téren és a mellette lévő utcákban voltak. A Teleki téren és a közeli utcákban majd 50 lakászsina góga működött, így nem lehetett azt mondani: „Teleki téri imaház”. Mára azonban már csak a filmben látható maradt egyetlenként az utókor számára. Az utolsó jözsefvárosi lakásimaház, a Teleki tér 22-ben túlélte az elmúlt 100 év megpróbáltatásait, és ma is várja a látogatókat. Tíz-tizenöt évvel ezelőtt senki sem ismerte, ma pedig már nem csak

pestiek, nem csak zsidók tudnak rólok. Néhány, lelkes hívőnek köszönhetően fejlődésnek is indult a kis közösség.

Az egyik legnagyobb fővárosi piac környékén élő zsidóságot kiterjedt kóser infrastruktúra – pót-imaházak, lakásimaházak, iskolák, kávéházak, vendéglők, kisipari üzemek – szolgálta ki akkoriban.

A piacon szinte mindent lehetett kapni, miután a környéken nem éppen a tehetősek laktak, így jócskán jutott a bővliből. No, és persze a lopott cuccokból is. Aki

idejében kapcsolt itt még sokszor visszavásárolhatta értékeit... Működött itt éjszakai zaci is, s ha gyengébb volt a lapjárás, csak kiugrottak a zsigások, aztán ülhetek vissza a kártyasztalokhoz...

A film három részes lesz, amit elkészült, amit láttunk, a Teleki téri mesék, az a középső rész, mint a Star Wars esetében. Ez a rész a közösségről és a kutatásról szól. Az első majd Glaser Jakabról (a közösség alapítványának névadójáról) szól. Mint Mayer András a mozizás után elmondta nekünk, eredetileg

Juci bácsi történetét akarták rögzíteni, hihetetlen sztorijai voltak, a rémtörténetektől kezdve a vicces, pajzánokig. A harmadik rész főként az 1940-es éveket, a VIII. kerület 1944-es eseményeit dolgozza fel, illetve a kutatás többi részét ismerteti.

A Teleki téri mesék-et már láthatták Izraelben, Berlinben, Krakóban, itthon néhány helyen. S tíz nappal a Goldmark előtt a legautentikusabb helyszínen, a Teleki téren, a volt Palota mozi (ahogy a filmben említik, a „Kis bűdös”) helyiségében is vetítették.

Ha valaki szívesen olvasna további érdekességeket, látogasson el a <http://telekiterimesek.com/> honlapra, illetve a film facebook oldalára.

Bővítenénk a kórust

A Dohány utcai zsinagóga kórusa felvételt hirdet új tagok számára. Zsidó férfi énekeseket keresünk, lehetőleg karénekesi gyakorlattal. Bérezés megegyezés szerint.

Jelentkezés: a kórus vezetőjénél, Lázár Zsigmondnál, a zsigmond.lazar@gmail.com email címen, vagy a Dohány körzetben, Fülöp Ildikónál a Síp u. 12-ben, vagy a (06 1) 413-1515-ös telefonszámon

A Dohány Zsinagóga Alapítvány Kulturális Páholya
bemutatja

2018. november 4-én 16 órai kezdettel
a Goldmark-teremben.

Márkus Alfréd-tól – Zerkovitz Béláig

Fellépők

Kovács István

Színművész

Sajgál Erika

Színművésznő

Zenei vezető: **Neumark Zoltán** zongoraművész

Az előadás regisztráció köteles.

Regisztrálni az ismert telefonszámon vagy email címen lehet.
Fülöp Ildikó 06 30/539 4683/ fulopvildi@gmail.com

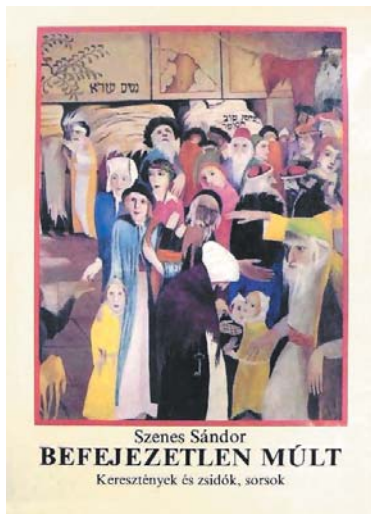
Dési János

Egy tucat interjú kiadót keres

„Befejezetlen múlt” ezzel a prófétikus címmel jelent meg 1986-ban egy könyv, amely az akkori viszonyok között meglehetősen nagy vihart kavart. A „befejezetlen múlt”-ra utalt, hogy nem akadt állami kiadó – más akkor még nem nagyon volt – amelyik vállalkozott volna arra, hogy megjelentesse, ám az már az új idők, ha nem is új szele, de fuvallata volt, hogy azt megengedték, a szerző magánkiadásban kihozza a hat interjút, amelyet itt összegyűjtött.

Egy 1994-es visszaemlékezés szerint 1984-ben a cenzúra még nem engedte megjelentetni és 1986-ban is magánkiadásba száműzték. (Rögtön el is fogyott ötvenezer példányban, ami egy efféle kötetnél igen-igen nagy szám.)

Olyan dologról volt szó, amelyről még a Kádár korszakban sem nagyon illet a nyilvánosság előtt beszélni. Mi történt a zsidókkal Magyarországon? Hogyan fordulhatott elő, hogy abban az országban, ahol a zsidók jelentős része a leginkább asszimilálódott, a háború legvégén, a német vereség árnyékában, amikor a szovjet hadsereg már a közvetlen közelben van, a szövetségesek partra szálltak Normandiában, összegyűjtenek, kifosztanak, elszállítanak sok százezer embert, s nagy részét aztán nagyipari módszerekkel meggyilkolják.

A könyv hat interjút tartalmaz – Szenes Sándor, mint később elmondta, eredetileg az úgynevezett Auschwitz jegyzőkönyv sorsát kívánta követni. Azt, hogy az Auschwitzból megszökött és hírt hozó két fogoly jegyzőkönyvét a halálgyárról, – vagyis milyen sors vár a marhavagonokba zsúfolt emberekre – miként ismerték, ismerhették meg azok, aki talán tehettek volna valamit a tömeggyilkosság ellen. Kibővült ez a keresztény

egyházak felelősségével – amelyik a kész kötetnek hangsúlyos része lett.

Olyanokkal beszélt Szenes, akik közel álltak, vagy valamiként részesei voltak az eseménynek. A nyolcvanas években már maguk sem fiatalok, mondhatni az utolsó pillanatokban adták tovább, amit ők tudtak. Az elbeszél történelem, az oral history a múlt feltárásának egy fontos eszköze. Nyilván az elhangzottakat kritikával kell fogadni és összevetni más forrásokkal is, éppen úgy, ahogy az írott dokumentumokban szereplő dolgokat is.

Ráadásul a műfaj itt interjú, egy gyakorló és igen alaposan felkészült újságíró beszélgetései, nem történelemkönyv ez egyszerűen, hanem fontos eszmecsere, amelyből nemcsak valamivel többet tudhatunk meg a múlttól, de elgondolkozhatunk a politikusi, emberi felelősségen – azon, hogy miként fajulhatnak el a dolgok egy magát kulturáltként és kereszténynek tartó országban – odáig, amit ma holocaustnak nevezünk.

A könyvben nem a túlélők beszélnek, hanem a keresztény egyházak korabeli vezetőinek munkatársai, a jegyzőkönyv fordítója és a jegyzőkönyv „küldőncei”, és egyháztörténészek. Éliás József református lelkész, a zsidókon is segítő protestáns Jó Pásztor misszió egyik vezetője; Küllői-Rhorer Lászlóné, fordító; dr. Zakar András, katolikus pap, Serédi Jusztinián prímás titkára, Török Sándor író, aki a kikeresztelkedett zsidókat képviselte a zsidó tanácsban; Hetényi Varga Károly egyháztörténész, aki sokat foglalkozott a keresztény egyházak embermentő tevékenységével és felelősségével, és dr. Kis György, katolikus plébános, a keresztény-zsidó párbeszéd elszánt híve.

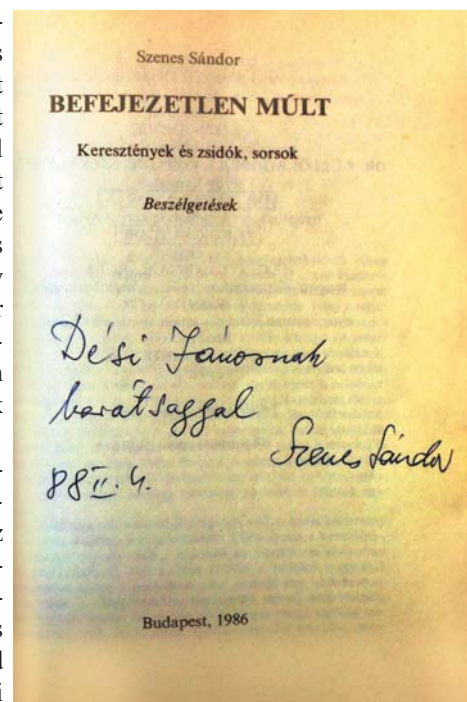
A maga korában elég kevés méltatás jelent meg a könyvről – alaposabb dolgozat 1986-ban csak a relative szabadabb Magyarországon

című hetilapban látott napvilágot, a szerző Gárdos Miklós, maga is holocaust túlélő. Majsai Tamás írt róla a Kritikában – ahol korábban pár részlet már megjelent a kötetbe rendezett interjúkból, és Schmidt Mária írt egy ösz-szefoglalót a Magyar Nemzet könyvismertető rovatába. A Népszabadságban F. R. monogrammal idéztek pár részletet a kötetből.

Pedig Szenes Sándor végül is a kor megbízható emberének számított, az 1940-es években munkaszolgálatos, 1944 májusában megszökött, hamis papírokkal bujkált, majd részt vett a szakszervezeti ifjúsági mozgalomban. Ezt követően Dachauban, aztán Augsburg környékén volt táborban, s a felszabadulás után került a sajtóba. Előbb az MSZMP központi lapjának, a Népszabadságnak a debreceni tudósítója, aztán a Népszabadság egyik szerkesztője, majd a Társadalomtudományi Közlemények című folyóirat rovatvezetője volt, s e folyóirat az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének a kiadásában jelent meg. Ahogy abban a korban mondták „megbízható káder”. Talán ez a „hátszél” tette lehetővé, hogy egyáltalán a könyv megjelenjen.

De úgy tűnik, ez is kevés volt ahhoz, hogy a többi, tucatnyi a nyolcvanas évek elején készült interjú is megjelenhessen.

Szenes Sándor ugyanis nem csak azt a hatot készítette el, amelyik a kötetben van. Sokakkal beszélt, köztük a magyarországi cionista ellenállás tagjaival, túlélőkkel és őket segítőikkel, a korszakot kutató történészekkel, embermentőkkel. Alapos, hosszú interjúkat hozott össze, nagy szakmai felkészültséggel, célirányosan, ugyanakkor hagyva az interjúalanyokat be-

szélni, elmondani a saját verziójukat. Kérdéseivel segítette felidézni az akkor már jó negyven éves eseményeket. Igazán alapos munkát végzett.

Ami – mai tudásunk szerint – soha nem jutott el a nagyközönségig. Az okokat nem tudjuk. Csupán azt, a közelmúltban az interjúk még fellelhetőek voltak, gondosan legépelve – már csak egy kiadó kellene, amely megszerzi a jogokat, – ez sem feltétlenül egyszerű – összerakja a könyvet, jegyzetekkel látja el. A könyv alapvető történelmi forrás lehetne. Nem szabad hagyni, hogy elveszzen.

Ajánlgattam egy-két kiadónak az anyagot, az igazság, hogy eddig még senki sem kapott rá. Hátha most itt kedvet kap hozzá valaki.

S azért is gondoltam, hogy megosztom legalább a Pesti Sólet olvasóival ezt a történetet, hogy nyoma maradjon az anyagnak. Ne vesshessen el örökre! Talán egy jobb korban valaki ráérez, milyen alapvető fontosságúak a visszaemlékezések és segít, hogy előkerüljenek az interjúk – nagyrészt olyan emberekkel, akiket már nincs módunk újra megkérdezni arról, mi történt.

Kitűnő zsidók - kitüntetett zsidók

(XII.) – Korach Mór

A rendkívül népszerű képeslapos sorozat mintegy folytatásaként különböző kitüntetések és azok zsidó adományozottjait mutatjuk be ezen az oldalon. Reméljük, örömmel olvassák azok, akik szeretik a régi történeteket, a régi dokumentumokat, a régiségeket, a történelmet, melyek összefüggnek a zsidó múlttal-jelennel. Korach Mór (Marcell) vegyész-mérnök, feltaláló a Kossuth-díj kitüntetettje, a műszaki tudományok doktora. Faenza (Észak-Olaszország neves városa, a fajansz kifejezés is innen ered!) díszpolgára.

A kitüntetésről

A kitüntetést a szabadságharc 100. évfordulója alkalmából alapította a Magyar Országgyűlés 1948-ban. Első adományozása során posztumusz megkapta József Attila, illetve Bartók Béla és Derkovits Gyula is.

Az adományozottak kimagaslóan nivós kulturális, vagy tudományos téren elért eredményeik legmagasabb állami elismeréseként kaphatták meg a kitüntetést.

Kossuth-díj

A díjat 1963-ig rendre március 15-én ünnepélyes keretek között a Parlament Dísztermében adta át eleinte a köztársaság elnöke, később az Elnöki Tanács elnöke az arra érdemeseknek. Az évek során azonban megváltoztatták az adományozási szokásokat és a kitüntetés formáját, külalakját.

Korach Mór 1958-ban kapott díja aranyozott bronz, koszorú alakú, felül nyitott két babérág, melynek alsó szárait vörösre színezett zománc pántlika fogja össze. A babérágak zöld színű zománczással bírnak. A kitüntetés hátlapján az alsó szárazon domborítva olvasható az adományozás évszáma.

Az adományozotról

Korach Mór 1888-ban született Miskolcon. Vallásos zsidó családból származott. Fiumében járt középiskolába, így fiatal éveiben megismerkedett az olasz nyelvvel, mely később meghatározóvá vált számára.

A középiskola után felvették a budapesti Királyi József Műegyetem Vegyész-mérnöki szakára, amelyet 1911-ben végzett el. Korán felkeltette érdeklődését a politika és fiatalemberként csatlakozott a baloldali diákmozgalomhoz. A Galilei Kör alelnöki tisztjét három évig látta el.

Olasz nyelvismerete és a vegyészet iránti tudásomja vitte Bologna-ba és Padova-ba, ahol az ottani egyetemeken matematikát, fizikát és germanisztikát hallgatott. Katonai behívóját köve-

tően vált öntudatos pacifistává. Az I. világháború kitörése előtt 2 évvel (!) megérezve a háborús feszültséget, kivándorolt Olaszországba. A padovai egyetem ásványtani intézetének tanársegédjeként dolgozott 1915-ig. Majd a faenzai Torricelli Liceumban tanított, 1916-ban pedig a kisváros Nemzetközi Kerámia Múzeum kerámiaművészeti szakiskolájának alapító tanára lett, továbbá az intézet kutatólaboratóriumát is sikerrel vezette 1932-ig.

Baloldali elkötelezettségű lévén, a Magyar Tanácsköztársaság leverése után sok emigrációra kényszerült magyarnak segített új életet kezdeni új hazájában. Így Komját Aladár (a testvére) is az ő segítségével tudott Olaszországban boldogulni.

Az 1922-től Mussolini-által fémjelzett olasz fasiszta korszak eleinte nem különböztette meg a zsidó és nem zsidó lakosokat Olaszországban, ez így maradt 1938-ig, amikor erős náci német nyomásra Olaszország is meghozta első faji törvényeit.

Bár Korach Mór (Marcello, Maurizio Korach) régés-rég nem gyakorolta vallását, származását nem titkolta el, nem is tehetette, hiszen a hivatalos papírokon az adott rubrikában szerepelt ez az információ!

1938-ban a kiéleződött politikai helyzet miatt úgy döntött, elhagyja az országot és 1940-ig Hollandiában, illetve az Egyesült Királyságban dolgozott. Azonban 1940-ben visszatért Milánóba, ahol egy speciális szigetelőanyag kutató laboratóriumot vezetett. A háborús helyzet kiemelten „védetté” tette, elsősorban munkája miatt. Őt azonban nem rettentette el sem, mint zsidót, sem mint ismert baloldalt, hogy csatlakozott 1943-ban az ellenállási mozgalomba. Ekkor letartóztatták és fegyházbüntetésre ítélték. Az 1945-ös felszabadulás után három évig volt az Olasz Kommunista Párt milánói kulturális központjának vezetője.

1948-ban visszatért Faenza-ba, ahol egy régi helyi barátjával kemencetervező irodát alapított és mellette új kerámiaégetési technológiákat talált fel.

1952-ben a magyar kormányzat megkereste, és kérte, térjen vissza Magyarországra, segítse az ipar fejlesztését. Némi hezitálás után elfogadta a felkérést és 1953-tól 1957-ig igazgatta az Építőanyag-ipari Központi Kutatóintézetet. Egyetemi katedrát is kapott, 1957-től 1963-ig a vegyipari és mezőgazdasági ipari gépek tanszékének lett az egyetemi tanára, majd a kémiai technológiai tanszék vezetője. Szervezőmunkájának köszönhetően jött létre 1960-ban a Műszaki Kémiai Kutatóintézet, melyet 1968-ig vezetett.

Fantasztikus képességei, munkabírása, a vegyészet, és a technika iránti szeretete hozta meg számára azt a sok eredményt, melyekért mai napig tisztelik Faenza-ban. Aki eljut a városba, a Nemzetközi Kerámia Múzeumban a kiállítás első tárlójánál találkozhat Korach nevével, mert az általa kifejlesztett, kutatót szilikátipari vegyészeti eljárások, a fajanszok festékanyagának tartósabbá tétele és az égetési technikák fejlesztése rengeteg sikert hozott a csempék készítésében.

Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, számos hazai és külföldi tudományos szervezetnek. 1969-ben vehette át az Akadémiai Aranyérmét, a Leningrádi Technológiai Intézet díszdoktorává avatta. Míg Faenza város 1975-ben választotta díszpolgárává.

Tartalmas és nem mindennapi élete 1975-ben, 87 évesen ért véget.

Az adományozás

1958. február 16-án a Népköztársaság Elnöki Tanácsa 27 főnek ítélte oda a Kossuth-díjat. Korach Mór 80. születésnapjára vehette át az elismerést Losonczy Páltól, az Elnöki Tanács elnökétől a Parlamentben.

Izsák Gábor

Források:

www.wikipedia.hu

<http://www.mtva.hu>

Family History of Mor Korach

Szentgyörgyi Zsuzsa

A mindennapok hősei - Négy asszony (IV.) Egy távoli rokon: Mancsi néni

Asszonyok, anyák, családok építményének az alapjai, pedig nem egyszer „csupán” háztartásbeliek. Asszonyok, akik a háborúban is dolgoznak, éhezve, hogy a fronton harcolóknak jusson élelem. Asszonyok, akik a békében a pénzkereső munka mellett ellátják a háztartást is, és közben szépek próbálnak maradni. Igen, ők a valódi hősök. Közülük négyet mutatok be. Négy zsidó asszonyt: nagymamám, édesanyám, férjem édesanyját és egy nagynénit. Sok éve nyugszanak a temetőben, áldásom és szerető emlékezetem kísérvé őket.

Nem volt a rokonom, egyáltalán nem. A kicsi, törekeny öreg hölgy anyósom bátyjának az özvegye volt. A Frühzeitig családban a kilenc megszületettből nyolcan érték el a felnőtt kort. Négy fiú, négy lány, a kilencedik még korai csecsemőként halt meg. 1944 szörnyű évében már mind dolgozó emberként éltek, többségük családos. Aztán derék magyar honfitársaik hathatós segítségével ötöt elpusztítottak. Közülük a legidősebbet, Sanyit is. Ő volt egyébként a kispolgári család szemefénye, nagyon okosnak tartották. Míg az összes többi testvér – köztük a lányok is – valamilyen szakmát tanult, iparost vagy kereskedőt, Sanyi érettségizett és a könyvelést is kitanulta. Talán ma már nem köztudott, a múlt század elején, sőt, még közepén is, az érettségi komoly társadalmi előrehaladást je-

hetett tudni, de ha szó került róla, Radnóti verse merült föl bennünk.

Hátramaradt Mancsi, a felesége. Gyermekek nem volt, talán nem lehetett, talán a sötétlő magyar égbolt alatt már nem vállalkoztak rá. Sosem mertem megkérdezni. Pedig Mancsi, nekem néni, sokszor járt nálunk. Házasságkötésünk után több évig Gyuri édesanyjánál laktunk (ő volt e sorozat előző „hőse”), aki nemcsak nagyon szerethető és szeretett anyósom volt, hanem özvegy sógornőjével is szép baráti kapcsolatot tartottak fenn. Mancsi néni minden héten, menetrendszerűen megjelent, talán szerdánként délután (oly rég volt, a napot bizony elfelejtettem), beült a nagy fotóbjé és csacsogott. Mert ő volt a csacsogós, kedves öregasszony megtestesítője, akkor már nyugdí-

cézett formában emlékszem, sosem hallottam senkitől, hogy Margitnak hívta volna. Férje mellett persze nem dolgozott, a főkönyvelői kereset bőven elég volt kettejüknek. Párja is és a rokonság is kényeztette, merthogy olyan kicsike, kedveske volt. De ugye, a férjét, a családfenntartót megölték, és neki ki kellett lépni a kedves környezetből, a langyoska, féltő, örözt babaházból a hideg világba.

És a törekeny, dédelgetett kicsi asszony remekül megállta helyét a világban. A cég, amelynél férje dolgozott, igen tisztességes hozzáállással, felvette őt is. Mancsi lány korában kitanulta a gyors- és gépírást, tehát nem szakmanélküliségként került oda. Nagyszerű munkaerőként ismerték el, mindig pontosan, időre teljesített, precízen, megbízhatóan. Soha nem pletykált, munkatársai na-

gyon szerették. Amikor nyugdíjba ment, szép ünnepséggel búcsúztatták. Mindezt később, egy ismerősömtől, egy korábbi kolleganőjétől véletlenül tudtam meg. Mancsi néninek a lakása is mintaszerűen rendezett, szép volt, ahogyan ő maga is. Úgy is ment el, olyan csöndesen, finoman, ahogyan élt. Egyik reggel nem ébredt föl. Rokona, akinek kulcsa volt a lakásához, talált rá az örökre elaludt Mancira.

lentett, lépcsőt hivatali karrier, polgári lét felé. Mondhatni, felért a mai főiskolai végzettséggel. Sanyi egy külföldi villamosipari cég magyarországi vállalatánál dolgozott és egészen a főkönyvelői rangig vitte. Sokáig próbálták tartani, de persze a hazai, egyre szigorodó zsidótörvények ezt lehetetlenné tették. Aztán őt is elvitték munkaszolgálatosnak, ahonnan nem tért vissza. Halála körülményeiről mit sem le-

jas, az időben (a múlt század hatvanas évei) nők számára 55 év volt a nyugdíj korhatár. Egy szép és kedves idős hölgyre emlékszem, fényes, gondosan rendezett ezüst frizurával, nagyon finom kezekkel, elegáns, de nem kihívó öltözékben.

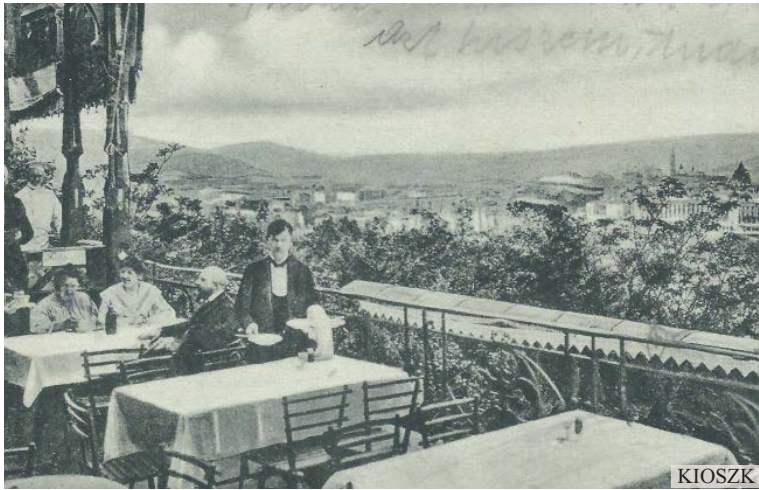
Sokszor elképzeltem, milyen lehetett fiatalon. Ő lehetett a kedves, jó kedélyű, törekeny babafeleség megtestesítője. Még a nevére is csak be-

tam, ha néhány évtizeddel később születik és módja van egyetemet végezni, talán magasabb karriert is elérhetett volna. Legalábbis, beszélgetései, következtetései, vélemény-nyilvánítása alapján joggal hittem. Mindenesetre csendes hősnek bizonyult abban, ahogyan kitört a babaházból, a magára maradottságból, az emberi kapcsolatainak alakításában, a helytállásában. A mindennapok asszonyi hőse volt ő is.

A TABÁNI VENDÉGLŐS, AKIT KRÚDY IS MEGÉNEKELT

Kertvendéglők a hajdani a Belső-Budán

Múlt hónapban új sorozatot indítottunk, amely többek tetszését is elnyerte. Folytatjuk is a sok érdekességgel tarkított utazást - a XX. század elejének Budapestjén. A melyenszanto.blog.hu szerzője, Szántó András válogat továbbra is a blogban megjelent legérdekesebb írásából. Ezúttal Buda belső részén, leginkább a Tabán környékén túrunk kicsit.

Az előző századelőn nagy utazásokkal, komoly kirándulás keretében nagyszerű vendéglők várták a családokat Zugligetben, Hűvösvölgyben. De mi volt a házak között? Mi volt azokkal, akik nem akartak órákig kocsikázni egy korsó sörért és jóféle főtt-sült ételért? Vajon hová jártak a polgárok Budán, a lakásuk közelében nyáron – külső-belső felüldülésük érdekében?

A hajdani Budáról sokunknak az a képzelete, hogy magja, a Tabán valójában egy mulatónegyed lehetett, tele kocsmákkal, kisvendéglőkkel és romantikus sétálóutcákkal – amit pénzemberek eltüntettek a nagyobb haszon reményében. Pedig inkább egészségtelen, egyszerű kis házakból álló falucska volt, korszerűtlen házakban lakó meglehetősen egyszerű és szegény emberekkel. A hegy lábánál már nagyobb bérházak is épültek polgári lakásokkal és lakókkal, akiknek „kerthelyiség-igényeit” a közeli, vagy néhány utcával távolabbi vendéglők elégítették ki.

A jelen körképben szemezgetek Buda kertvendéglőiből, mert teljes képet adni lehetetlen – talán külön könyvet is megérne a téma.

A Tabánban, a domboldal talán mára legismertebb vendéglője volt Poldi bácsi Mélypincéje, ahol Krúdy Gyula is sokszor üldögélt a „családi” asztalnál. Egy másik tabáni vendéglősről viszont szinte sohasem írtak, pedig ő is sokszor felbukkant Krúdy regényeiben és novelláiban. Fridolin, az öreg pincér ugyanis hajdan vendéglős volt a Tabánban. A 610-es számú ház-

ban lévő saját vendéglője - a hatalmas diófa alatti kerthelyisége, és a rendkívül családi hangulata ellenére - a kiegyezés után tönkrement. Ezután a tulajdonosból alkalmazott lett és pincérként vállalt munkát, hogy eltartsa családját. Pedig Engelhardt Fridolin világot járt vendéglős volt, illetve útlevele szerint „korcsmáros”. Mestervizsgáját 1844-ben Sigmaringenben tette le, a Sváb Alpok csodálatos kisvárosában, a Bodeni tótól 40 km-re. Ez a környék már akkoriban is jócskán kivette részét az idegenforgalomból, így vendéglői és szakácsai jó gyakorlatot jelentettek Fridolin számára. A századforduló körül idős pincérként sokszor találkozott vele Krúdy, aki fogékony volt az öreg régi történeteire, utazási élményeire és jó emberismeretére.

Tabánban volt a legnagyobb az „egy főre eső vendéglők” száma, sok jó hírű és jó étkű kertvendéglőben élvezhették az emberek a kellemes levegő és a kitűnő konyha áldásait. A Tabán vendéglátásáról szóló cikkek száma végtelen – és ami fontosabb, sok dokumentum és fotó is fennmaradt róluk. A képen is látható Döbrentei tér 2-ben volt Horváth Sándor Tabáni söröcsarnoka. Itt, a nagyobb házak tövében olyan kert várta a polgárokat (és hölgyeket is!), mint a Körutakon, csakhogy remek rálátással az Erzsébet hídra és Pestre. Most egy kicsit továbbmegyünk Buda felfedezésére, a Gellérthegy felé (részben még ez is a Tabánhoz tartozott). A hegy tetejére kapaszkodva jutunk az akkoriban óriási

látványosságnak számító Gellérthegyi Kioszkhoz. A Citadella tövében, a mai busz- és autóparkolók helyén állt az épület és hatalmas kerthelyisége. Mítt későbbi vendéglős a 30-as években is úgy hirdette üzetét, „a legjobb kilátás nyílik Budapestre és környékére”. Ehhez természetesen elsőrendű magyar konyhát és naponta cigányzenét is garantált.

nagyon büszke volt a zöld domboldalon épített házára, amelynek kertjéből óriási panorámában gyönyörködhetek a vendégek – ellátni egészen Albertfalváig, és Kelenföld kiemelkedő pontjait. Ez a panoráma egyébként a mai napig az étterem egyik büszkesége, bár a mai tulajdonosok csak 1937-ig vezetik vissza a „család-fát”.

A Citadella túloldalán, a mostani Szabadság szobor alatt volt a Gellérthegyi Nagyvendéglő. A kioszkt főként már a kezdetekben is a fővárosba látogató vendégek, vidékiek és külföldiek látogatták. A túloldali Nagyvendéglő a budai, lágymányosi polgárság kiránduló- és vacsorázó helye lett. A helyszín mai képét nézve szinte kívánczik egy hasonló kertvendéglő a „nagy semmibe”...

Végül harmadikként, a Gellérthegy nyugati peremén volt-van a Búsuló Juhász vendéglő. A századfordulón Forst István tulajdonos

A Gellérthegy vonzereje vitathatatlan. Panorámás kirándulóhely – Budapest középpontjában, Pesthez is közel. Sajnos manapság lebecsüljük az adottságait, és teljes egészében átengedtük a turistáknak. Gondold el, kedves olvasó, nem busszal mentek fel a Citadellához az emberek, hanem gyalog, bár a kemény félórai séta az emelkedőn biztosan több frissen csapolt sör fogyasztását eredményezte...

Bővebben, több fotóval:

<https://tinyurl.com/yaszhxxz>

HÁZHOZ

Szeretnénk, hogy a jövőben minél több emberhez jusson el a Pesti Sólet. Azokhoz is, akik keveset járnak zsinagógába, vagy ritkán tudnak kimozdulni otthonról. Nekik kedveskednénk azzal, hogy mostantól - főként emailben - elküldenénk az újságot. /Akinak nincs email címe, annak igyekszünk kipostázni.

Ha élne a fenti lehetőséggel, legyen szíves, keresse Grosser Balázst az alábbi email címen: grosserbalazs@dohany-zsinagoga.hu, vagy a 06-30/523-6387-es telefonszámon! /Jelezze, hogy mely módon kéri lapunkat, illetve adja meg email-, vagy postai címét! /

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S per-se még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

ELFOGADJUK HOGY VALAMENNYIEN KÜLÖNBÖZŐEK VAGYUNK
 ÖRÖMEI ÉS AKTÍVAN TANULUNK EGYMÁSTÓL
 TISZTELJÜK A ZSIDÓSÁG HAGYOMÁNYAIT
 CSALÁDIAS KÖZÖSSÉGÜNK BEN BIZTONSÁGBAN ÉREZHETI MAGÁT MINDENKI
 HISZÜNK AZ INKLUZÍV NEVELESBEN
 NYITOTTAK VAGYUNK EGYMÁS SZÍNES KULTÚRÁJA IRÁNT
 SZERETETTEL ÉS TISZTELETTTEL FORDULUNK EGYMÁS FELÉ

LEGYEN EZ EGY OLYAN HELY, AHOL...

Scheiber Sándor
 Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium

2018.11.06.

8:00 - 12:00

Iskolai nyílt nap

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Jahrzeit- napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák fölötti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajs 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szeretteinkért a gyertyák. A Jahrzeit-napon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunk úgy segít Önöknek, hogy közreadjuk, elhunyt szeretteiknek mikor is van a Jahrzeitje.

Schein Ágnes	november 1.	Alex Kertész	november 15.	Rózsa Dezsőné	november 20.
Gyarmati Hoffmann Livia	november 4.	Darvas Zoltánné	november 16.	Waldner Ferencné	november 23.
Dr.Wesel Katalin Zelma	november 9.	Raschka Imréné	november 16.	Várad Lajos	november 24.
Kozma György	november 11.	Suchman István és Icuka	november 17.	Váriné Reichentál Magda	november 25.
Eugen Gero	november 13.	Dr. Steiner Sándor	november 18.	Marsányi Ernő	november 28.
Nádél Lászlóné	november 14.	Hajdu Tibor	november 18.	Jakab Márton	november 29.

